

Podjęmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej

Jednym z priorytetów aktualnej polityki rozwoju wsi w UE jest wspieranie alternatywnych źródeł przychodów na obszarach wiejskich, np. związanych z prowadzeniem działalności turystycznej, rzemieślniczej, usługowej, itp. To właśnie dzięki rozwojowi przedsiębiorstw następuje przyspieszenie rozwoju gospodarczego obszarów wiejskich oraz postęp cywilizacyjny. W celu zapewnienia odpowiedniego poziomu życia mieszkańców wsi produkcyjna działalność rolnicza musi być uzupełniana inną działalnością gospodarczą, realizowaną poza gospodarstwem rolnym, jako dodatkowe źródło dochodu. Niedostateczne dochody uzyskiwane przez rolników z prowadzonej produkcji rolniczej skłania ich do podejmowania przedsięwzięć o charakterze nierolniczym. Taka działalność gospodarcza jest szczególnie wskazana dla rolników posiadających małe obszary gospodarstwa rolne. Jednak w ostatnim czasie obserwuje się znaczne zainteresowanie taką działalnością również wśród właścicieli gospodarstw obszarowo większych. Podjęmowanie przez nich dodatkowej działalności gospodarczej przyczynia się do wzrostu ich dochodów, ale także tworzy miejsca pracy dla własnych dzieci kończących szkoły i zasilających grono bezrobotnych.

Swoboda działalności po deregulacji

Ustawa z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej reguluje zagadnienia związane z podejmowaniem, wykonywaniem i zakończeniem działalności gospodarczej. Art. 2 ust. 1 mówi, że działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, handlowa, budowlana, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja zasobów naturalnych, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Należy zwrócić uwagę, że przepisów tych nie stosuje się do działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego, a także wynajmowania przez rolników pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów oraz wyrobu wina przez producentów będących rolnikami wyrabiającymi mniej niż 100 hektolitrów wina w ciągu roku gospodarczego

(Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina (Dz. U. Nr 120, poz. 690 i Nr 171, poz. 1016).

Pamiętajmy, że wykonywanie niektórych rodzajów działalności gospodarczej wiąże się z koniecznością uzyskania koncesji, licencji, zezwolenia lub wpisu do rejestru działalności regulowanej. Dotyczy to na przykład: prowadzenia stacji benzynowej, sprzedaży alkoholu, założenia szkoły nauki jazdy, transportu osób i rzeczy itp.

Dopełnienie formalności

Najprostszymi formami prowadzenia przedsiębiorstwa, są: indywidualna działalność gospodarcza oraz spółka cywilna. Spółka cywilna, to zarejestrowana forma współpracy minimum dwóch przedsiębiorców działających w oparciu umowę spółki i regulacje Kodeksu Cywilnego. Każdy ze wspólników odrębnie podlega obowiązkowi rejestracji, jako przedsiębiorca. Aby osoba fizyczna mogła prowadzić działalność gospodarczą, jako przedsiębiorca powinna złożyć wniosek o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG). Jest to centralny system prowadzony przez Ministra Gospodarki umożliwiający założenie firmy przez Internet. Jeżeli działalność będzie wykonywana pod innym adresem niż miejsce zamieszkania, wówczas należy również podać we wniosku ten adres. Datę rozpoczęcia działalności gospodarczej określa się we wniosku o wpis do CEIDG. Można wskazać późniejszy termin podjęcia działalności gospodarczej niż dzień złożenia wniosku.

Osoba wpisana do ewidencji, jako przedsiębiorca jest obowiązana posługiwać się w obrocie prawnym i gospodarczym numerem identyfikacji podatkowej (NIP). Po zarejestrowaniu działalności gospodarczej NIP zostanie nadany/zweryfikowany i umieszczony w CEIDG automatycznie. Przedsiębiorcy zobowiązani są również do posiadania numeru identyfikacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, tzw. numeru REGON, którym posługują się przy składaniu sprawozdań statystycznych.

Obniżona składka na ZUS

W terminie 7 dni od rozpoczęcia działalności gospodarczej przedsiębiorca musi dokonać w jednostce ZUS zgłoszenia do odpowiednich ubezpieczeń. Jeżeli prowadzenie działalności jest jedynym tytułem do ubezpieczeń, to składa się formularz ZUS ZUA. Osoby, które w okresie ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed dniem rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej nie prowadziły takiej działalności, mogą opłacać przez okres 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania tej działalności, obniżone składki na ubezpieczenia społeczne od zadeklarowanej przez siebie kwoty, nie niższej jednak niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Osoby Ubezpieczone w KRUS

Rolnik lub osoba ubezpieczona w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), jako domownik, który rozpoczyna prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej na podstawie art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, może nadal podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników, jeśli:

- podlegał temu ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie, przez co najmniej 3 lata i nadal prowadzi działalność rolniczą, lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym (obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego) lub w dziale specjalnym w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników;
- złoży w KRUS oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpoczęcia współpracy przy jej prowadzeniu pod rygorem ustania ubezpieczenia od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy jej prowadzeniu. Oświadczenie można złożyć na wniosku o wpis do ewidencji CEIDG-1 (traktowane jest jak dotrzymanie terminu złożenia oświadczenia w KRUS);
- nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym;
- nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;

Rygory i sankcje

Po rozliczeniu roku podatkowego, rolnik lub domownik podlegający ubezpieczeniu rolniczemu, prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą lub współpracujący przy jej prowadzeniu, ma obowiązek złożyć w KRUS w terminie do dnia 31 maja każdego roku zaświadczenie właściwego urzędu skarbowego o wysokości należnego podatku za poprzedni rok podatkowy. Jeśli kwota tego podatku przekroczy kwotę graniczną lub jeżeli nie zostanie zachowany termin złożenia zaświadczenia, ubezpieczenie rolnika lub domownika ustanie z końcem kwartału. Wyjątkiem jest sytuacja, w której pozarolnicza działalność gospodarcza zostanie zawieszona w sposób trwały lub okresowy przed upływem tego kwartału (o takim zdarzeniu należy powiadomić pisemnie KRUS w ciągu 14 dni zgłosić fakt zaprzestania wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej).

Kwota graniczna podlega corocznej waloryzacji o wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych i jest ogłaszana w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", w drodze obwieszczenia ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

Wysokość rocznej kwoty granicznej podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za rok 2013 wynosi 3092 zł.

Wysokość składki

Wymiar kwartalnych składek na ubezpieczenie ustalonej dla rolnika lub domownika, który podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników, prowadząc równoległe pozarolniczą działalność gospodarczą, jest należna w podwójnej wysokości w stosunku do składki należnej za osobę nieprowadzącą takiej działalności. Nie ma tu znaczenia zastosowana forma opodatkowania.

Wysokość kwartalnej składki na ubezpieczenie społeczne rolników (do 50 ha) w IV kw. 2013 r. wynosi 249 zł, natomiast w przypadku prowadzenia przez tego rolnika dodatkowej działalności gospodarczej 498 zł. Do tego jeszcze należy doliczyć składkę na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie w takiej samej wysokości 126 zł.

Podatek dochodowy od działalności gospodarczej

Prowadzenie działalności gospodarczej wiąże się z opodatkowaniem osiągniętych z tego tytułu dochodów podatkiem dochodowym od osób fizycznych, który może być pobierany w różnych formach. Przed koniecznością wyboru formy opodatkowania stają w szczególności podatnicy, którzy po raz pierwszy rozpoczynają prowadzenie działalności gospodarczej.

Osoby fizyczne mają do wyboru cztery formy opodatkowania swoich dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, są to:

- zasady ogólne skala podatkowa,
- 19 % podatek liniowy,
- ryczałt od przychodów ewidencjonowanych,
- karta podatkowa

Wyboru formy opodatkowania musimy dokonać w nieprzekraczalnym terminie do:

- jeśli dana działalność gospodarcza była już prowadzona w poprzednim roku podatkowym - do 20 stycznia roku podatkowego,
- jeżeli rozpoczynamy prowadzenie działalności gospodarczej w trakcie roku podatkowego - do dnia poprzedzającego dzień rozpoczęcia działalności, nie później jednak niż do dnia uzyskania pierwszego przychodu.

A co z VAT-em

Przedsiębiorca rozpoczynający działalność gospodarczą ma prawo do skorzystania ze zwolnienia z podatku VAT, do momentu przekroczenia w ciągu roku wartości sprzedaży w wysokości 150 tys. zł, bądź proporcjonalnie niższej, gdy działalność rozpocznie w trakcie roku. Gdy przedsiębiorca staje się płatnikiem podatku VAT, to najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień rozpoczęcia sprzedaży towarów lub świadczenia usług objętych VAT w Urzędzie Skarbowym właściwym dla miejsca wykonywania działalności, składa druk zgłoszeniowy VAT-R.

Jeżeli przedsiębiorca mieszka na wsi, ale działalność gospodarczą (np. sklep) prowadzi we Wrocławiu, wówczas dla potrzeb płacenia podatku dochodowego urzędem właściwym jest Urząd Skarbowy dla miejsca zamieszkania, ale z podatku VAT rozliczać się należy w urzędzie we Wrocławiu.

Osoby zainteresowane otwarciem własnej firmy, które chciałyby uzyskać dodatkowe wyjaśnienia lub informacje dotyczące możliwości uzyskania dofinansowania na takie cele z funduszy Unii Europejskiej, zapraszamy do Powiatowych Zespołów Doradców lub Działu Przedsiębiorczości, wiejskiego Gospodarstwa Domowego DODR we Wrocławiu.

Ryszard Targosz